

Forord

Gjenkjennelige problemer

Nordisk Østforum innleder sin 29. årgang med nytt omslagsdesign og tre artikler som omhandler ulike spørsmål knyttet til Sør-Kaukasus – altså Armenia, Aserbajdsjan og Georgia. På godt og vondt er det mye som er unikt ved Sør-Kaukasus, men mange av problemene som fortsetter å hjemsøke regionen er gjenkjennelige også for andre tidligere sovjetrepublikker. De sørkaukasiske landenes posisjon mellom øst og vest, og som gjenstand for ulike stormakters kamp om innflytelse, er en situasjon land som Moldova og Ukraina kjenner så altfor godt. Og selv om Sør-Kaukasus var et spesielt blodig unntak da Sovjetunionen i det hele gikk i oppløsning på en oppsiktsvekkende fredfull måte, har vi det siste året i Ukraina igjen sett at det ikke bare er i Kaukasus folk kan leve fredelig sammen i årevis for så å ende opp i krig med hverandre når den politiske konteksten og tilgangen til våpen legger til rette for det. Denne utgaven av *Nordisk Østforum* ser nærmere på flere andre spørsmål som er viktige både i og utenfor Sør-Kaukasus: opposisjon i autoritære stater, internasjonal demokratistøtte og nasjonal identitet.

I den første artikkelen tar Sofie Bedford for seg Aserbajdsjan og spør hva valg betyr når utfallet er gitt på forhånd. Aserbajdsjan er regnet som det mest autoritære landet i regionen, og i 2013 vant Ilham Aliyev presidentvalget forutsigbart med nesten 85 prosent av stemmene. Med Bedfords blikk blir valgresultatet det minst interessante. Hennes ærend er å se på dynamikken som oppstår mellom myndigheter og opposisjon. Selv om de alltid er på vakt mot muligheten for en fargerevolusjon, er regimet tross alt avhengig av å gjennomføre valg for å bevare en ferniss av demokrati.

Også for opposisjonen har valget stor betydning, ikke fordi de tror at det er noen sjanse for at valget kan lede til et maktskifte, men for å vise både seg selv og befolkningen at de er relevante og utgjør et reelt alternativ. Bedford viser hvordan valg i en autoritær stat som Aserbajdsjan ikke bare er et pliktløp – mye står på spill for både myndigheter og opposisjon.

I den neste artikkelen ser Anders Nordström nærmere på hvordan en sentral internasjonal aktør lever opp til sitt mål om å bidra til en demokratisk utvikling i Sør-Kaukasus. Europarådets parlamentarikerforsamling (PACE) har helt siden de tre landene ble medlemmer i Europarådet rundt årtusenskiftet, gransket hvordan landenes myndigheter etterlever forpliktelsene de da tok på seg. Mens en utenforstående fort kan tenke at slike granskninger først og fremst skal klargjøre hva landene selv må gjøre for å oppfylle sine forpliktelser, argumenterer Nordström for at praksis peker i en litt annen retning. Artikkelen antyder at PACEs prioritet har vært å holde landene innenfor Europarådets rettsområde og at de ikke har ønsket å risikere at noen land må kastes ut. Sett fra PACE har ingen brudd på forpliktelsene overfor Europarådet vært så uakseptable at de ikke kan tilgis. Heller enn å tydeliggjøre forskjellen mellom demokrati og autoritært styre har PACE gjort skillelinjene mindre tydelige.

Mens de to første artiklene slik dreier seg om hvordan hjemlig opposisjon og internasjonale organisasjoner prøver å påvirke lands styresett, byr den tredje artikkelen på et nærstudium av identitet i Georgia. Martin Demant Frederiksen skriver om hvordan en gruppe ateister i Georgia søker å definere seg som fullverdige medlemmer av den georgiske nasjonen. Å være georgisk er for mange tett knyttet til religion, og kirkens posisjon i Georgia har blitt stadig sterkere de seneste tiår – en klar utfordring for ateistene og et spennende utgangspunkt for en artikkel.

Kristian Lundby Gjerde (fungerende redaktør)